

הנה ענין הבדלה הוא בדבר שאינו ניכר וגראה בעין אנושי ההבדל והפרש ביניהם ונחן הש"י בינה בלב כל אחד מישראל להבחין בין קודש לחול, וזה שנאמר [בראשית א' ד'] ויבדל אלוקים היינו מי שיש לו בינה מבין שיש הבדל אף ששניהם שוין, כגון בין קודש לחול שיום השבת וימי המעשה דומין בגוון וכן בין ישראל לעמים וכן בין מים עליונים לתחתונים, היינו בין חשק ותשוקת אהבת ה' ובין חמדת עוה"ז, כדאיתא בגמ' [מיר כ"ג.] משל לשנים שאכלו פסחיהם זה שאכל לשם מצוה עליו נאמר כי ישרים דרכי ה' לדיקים ילכו צם וזה שאכל לשם אכילה גסה עליו נאמר ופושעים וכו' וזה שנאמר הפוחת לא יפחות משלש והמוסיף לא יוסיף על שבע ובן של קדושים אומר אחת, כי מה שמוסיפין לומר הבדלות הוא, כאשר לא זכה האדם לרוחצ בינתו להרגיש תוכן ההבדל צריך לברר לו ההבדלה בראיות, וזה שמציא כל שאר הדברים שהם תלוים ג"כ בהרגשות האדם עד

שמבין דבר לאשורו, שאף שדומין על הלבוש יכיר צהם הבדלה, וזה שבן של קדושים אומר אחת, היינו שהוא לא היה צריך לשום ראיה רק בהשקפה ראשונה מענין זה עצמו שעומד בה היה מכיר ומבין הבדל וחילוק, וזה שאמר מני ר' מנחם בר סימאי ואמאי קרי ליה בן קדושים דלא אסתכל בצורתא דזווא, היינו לא שנקרא בן ע"ש אבותיו רק מחמת קדושת עצמו שהיה מורגל בהקדושה כמו בן המורגל בקדושת אביו, וזה שאנו אומרים בני אברהם וכו' זרע יצחק, עדת יעקב, שבמדת אברהם אבינו ע"ה אנו מורגלים היינו אהבת הש"י כמאמר חז"ל [ברכות י"ז.] רלונו לעשות רלונו ומי מעבד שאור שבעיסה ושיעבוד מלכות, אבל באמת הוקבע בלב כל אחד מישראל קדושה עצומה, וזהו דלא אסתכל בצורתא דזווא שלא היה רואה כלום על הצורה ועל הלבוש ורק הבין הפנימיות לכן אומר אחת לפי שמיד הכיר ההבדלה בין קודש לחול.²

[ו' - אפער און אפער]

הפוחת לא יפחות מג' אבות שהם שרשי הבדלות בג' דרכים שזכרנו שהם מלד המעשה ומלד המחשבה ומלד הרצון [רעוא דרעוון] והמוסיף לא יוסיף על ז' נגד ז' מדות דימי הבנין שהם שרשי כל הכחות שבכל העולם כולו ובכלל בנין האדם ובכל כח פרטי שהם ימי הבנין וכחות ימי המעשה יכיר ההבדל שבין ישראל וכו' :

[פסחים ק"ג]